

REFERAT

NASU-møte 26. september 2014 kl. 10-16

i HLFs lokaler i Brynsveien 13, Oslo

Deltakere:

- **Ingunn Heskestad Grytli, NAF (audiopedagogene)**
- **Håvard Ottemo Paulsen, NAF (audiografene)**
- **Geir Siem, Audiologisk utvalg (ØNH-legene)**
- **Arne Vik, NTAF (Norsk teknisk audiologisk forening)**
- **Sak 1 og 2: Generalsekretær i HLF Anders Hegre, administrasjonssjef i HLF Inger Marie Tørnquist, redaktør av Din hørsel Tor Slette Johansen og kommunikasjonssjef i HLF Anja Hegg. Fra LFH leverandørforeningen: Prosjektdirektør Hartvig Munthe-Kaas og helseøkonomirådgiver Sara Skilhagen Thormodsen. Fra Lovisenberg diakonale sykehus: Phd. Jorunn Solheim**
- **Sak 4: Marit Skatvedt, HLFs interessepolitiske avdeling**
- **Steinar Birkeland, HLF (møteleder og referent)**

Forfall:

- **Bjørn Kristiansen, NDF (Norges døveforbund)**

Saksliste

1. ***Hørselens hus*** med plass til bl.a. felles sekretariat for profesjonsforeningene – visjon og planprosess (Anders Hegre og Inger Marie Tørnquist)
2. ***Presentasjon av foreløpige funn i Høreapparatformidlerundersøkelsen*** med basis i NS-EN 15927:2010 Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater (Jorunn Solheim og Steinar Birkeland)
3. **Godkjenning av referat fra NASU-møtet 31 mars 2014**
4. **Saker fra interessepolitisk avdeling i HLF:**
  - a. ***Nasjonale retningslinjer for screeningprogram*** (HLFs høringsnotat fulgte innkallingen til møtet (Hdir) (Marit Skatvedt)
  - b. ***Spesialpedagogikk inn i lærerutdanningen*** (Kdep) (Marit Skatvedt):
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2>

014/Horing-av-rapporten-Utdanning-og-forskning-i-spesialpedagogikk--veien-videre-.html?id=765700&WT.tsrc=epost&WT.mc_id=epostvarsel_regjeri ngenno

- c. **Retningslinjer for undersøkelse av syn, hørsel og språk hos barn** – Invitasjon til å gi innspill fulgte møteinnkallingen (Hdir). Gjeldende retningslinjer er lagt ut her: <http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/barn-og-unge/syn-h%C3%B8rsel-og-spr%C3%A5k-nasjonale-faglig-retningslinjer-for-unders%C3%B8kelse-av-syn-h%C3%B8rsel-og-spr%C3%A5k-hos-barn> (Marit Skatvedt)
- d. **Statsbudsjettet 2015** (Marit Skatvedt)
5. **Epidemiologisk forskning (HUNT4) og folkehelseforskning/statistikk** (Steinar Birkeland)
6. **NAS` kartlegging av hørselsrehabilitering** – utredningsdirektiv fulgte møteinnkallingen (Steinar Birkeland)
7. **EFAS arbeidsgrupperepresentant:** Follow-up on Report EFAS Working Group on Hearing Screening of Pre-school and School Age Children (Arne Vik)
8. **Beramming av NASUs vårmøte 2015**
9. **Annet**
  - a. **SINTEF INNOMED – søknad om hørselsprosjekt -** <http://www.innomed.no/nb/> (Steinar Birkeland).
  - b. **Modell for felles hørselsomsorg** (Håvard Ottemo Paulsen)
1. **Hørselens hus** med plass til bl.a. felles sekretariat for profesjonsforeningene – visjon og planprosess (Anders Hegre og Inger Marie Tørnquist)

HLF-systemet har mange delelement med potensial for samlokalisering i Brynsveien hvor HLFs administrasjon holder til i dag: HLFs administrasjon, HLF Oslo, Universell utforming AS (eies sammen med Handikapforbundet og Blindeforbundet) samt HLF Briskeby skole og kompetansesenter AS. HLF Oslo ønsker å flytte fra lokaler i egen eie i Inkognitogaten og leie i Brynsveien, HLF Briskeby ser for seg både kurs og skoleaktivitet samme sted og HLFs administrasjon treger større møteromkapasitet og flere kontorer. Det har åpnet seg en mulighet for å oppgradere lokalene til HLF (femte etasje), og supplere disse med lokaler i samme bygg (første etasje), bl.a. med felles møterom. HLFs administrasjon vil fremdeles holde til i femte etasje, mens lokalene i første etasje er egnet til de øvrige HLF-brukernes behov. I tillegg er det plass til evt. andre

interesserte fra hørselssektoren. De oppgraderte og nye lokalene er lokalisert sentrumsnært, og skal utformes universelt i samarbeid med involverte brukere og spisskompetanse. Det er for øvrig godt med parkeringsplasser og lager. Ift. profesjonene er det her åpning for f eks leie kontor, møterom og/eller tjenester av HLF sentralt. Tidsperspektivet er slik at prosessen er satt i gang i høst, med sikte å komme helt i hus i 2015.

Profesjonsforeningene ser positivt på ideen om samlokalisering av hørselsorganisasjoner i Brynsveien. En mulighet er en felles funksjon på medlemsregister, noe som vil styrke foreningenes dialog med egne medlemmer og effektivisere organisasjonsarbeidet og politisk påvirkning. En annen mulighet er audiologisk klinikk med audiograf, om enn det tiltenkte konseptet i utgangspunktet ikke er tenkt å romme klinisk aktivitet men hørselsorganisasjons og fag/interessepolitisk virksomhet med utpreget tverrgående samhandling.

Begrepet Hørselens hus fungerer bra internt i HLF-systemet for å få oppslutning og konseptet. Det betyr ikke nødvendigvis at begrepet skal kommuniseres utad når aktørene er blitt samlet under ett tak. Historisk sett oppsto begrepet Hørselens hus i forbindelse med et arbeid for å få hjelpemiddelsentralene ut av sykehusene, og var et ledd i et brukersyn med fokus på myndiggjøring og mestring. HLF er en interessepolitisk organisasjon som driver tjenesteyting gjennom HLF Briskeby og likemannsarbeid/hørselshjelpere. Dette i sum taller mot å profilere begrepet Hørselens hus. Derimot er HLF velkommen på arenaer med faglighet så som NASU, NAS o.l. Det er potensial i samarbeid mellom profesjonsforeningene og brukerorganisasjonene, men det dukker lett opp en del skjær i sjøen når en blander fag og interessepolitikk. Ideen som her lanseres er god, men kanskje det endelige samlingsstedet bør hete noe annet enn Hørselens hus slik at skillet mellom faglighet og politikk blir tydelig i egne rekker og eksternt..

Vedtak: NASUs medlemsorganisasjoner tar invitasjonen om samlokalisering tilbake til styrene i organisasjonene og melder tilbake til HLF på interesse for f eks felles medlemsregister.

- 2. Presentasjon av foreløpige funn i Høreapparatformidlerundersøkelsen med basis i NS-EN 15927:2010 Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater (Jorunn Solheim og Steinar Birkeland)*

Det ble presentert to supplerende undersøkelser utført i 2014 etter initiativ fra HLF og i samarbeid med involverte: Leverandørforeningen, i samarbeid med HLF, har kartlagt høreapparatstrømmene i Norge. HLF, i samarbeid med profesjonsforeningene i NASU og Lovisenberg sykehus ved phd. Jorunn Solheim, har foretatt en kartlegging av hvordan landets hørselsklinikker leverer sett opp mot gjeldende standard for høreapparatformidling. Resultatene fra de to undersøkelsene skal primært brukes fag- og interessepolitisk. Undersøkelsene har stor politisk verdi og synliggjør at myndighetene ikke har oversikt over og dermed ikke tilstrekkelig med styringsdata for hørselssektoren.

A: Leverandørforeningens undersøkelse av høreapparatformidlingen

I samarbeid med Leverandørforeningens hørselsgruppe har LFH innhentet tall for 2010-2013 blant de seks største anbudsleverandørene. Det fremkommer at hørselssentralene står for i underkant av halvparten av høreapparattilpasningene, mens avtalespesialistene står for litt over halvparten: 2010 46%/54% og i 2013 47%/53%. Tallene er filtrert på fylker, jf. vedlagte presentasjon fra LFH som det er anledning til å bruke offentlig forutsatt kreditering. Presentasjonen viser også tall på dekningsgrad på høreapparat fordelt på fylke, og antall personer per audiografer per fylke.

B: Høreapparatformidlerundersøkelsen

Undersøkelsen, som er utført med elektronisk spørreskjema til 104 audiografer ved like mange hørselsklinikker, er nettopp avsluttet, slik at prosjektet nå går inn i en analysefase. De første funnene ble presentert underhånden på møtet i påvente av publisering i Din hørsel og Audiografen senere i høst. Hovedfunn: Det fungerer rimelig bra på det teknisk-medisinske mens det halter på det psykososiale og på rutiner for sikring av kvalitet på rehabiliteringen – klinikkene er hardt presset på tid, hvilket går ut over bl.a. mulighetene til å følge opp pasienter og løpende kvalitetssikring. Studien har en svært høy svarprosent på 78, som følge av målrettet oppfølging – herunder telefonisk purrerunde ved leder i Norsk audiografforbund. Spørreskjemaet inneholder 75 spørsmål som fanger opp de tre hovedområdene i NS-EN 15927 «Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater». Svarene fordeler seg på 33 hørselssentraler, 56 avtalespesialister og 15 uavhengige audiografer. I tillegg til populærvitenskapelig publisering i Din hørsel, Audiografen i høst, vil det evt. skje vitenskapelig publisering –

sistnevnte som et samarbeid mellom HLF og Lovisenberg sykehus ved phd. Jorunn Solheim.

3. Godkjenning av referat fra NASU-møtet 31 mars 2014

Vedtak: Referatet er godkjent.

4. Saker fra interessepolitisk avdeling i HLF:

Fire saker (a-d) ble behandlet:

a. *Nasjonale retningslinjer for screeningprogram* (Hdep) (HLFs høringsnotat fulgte innkallingen til møtet (Hdir) (Marit Skatvedt): HLF har levert høringsinnspill på AABR og OAE, slik at auditiv nevropati fanges opp. **Vedtak: Tas til orientering**

b. *Spesialpedagogikk inn i lærerutdanningen* (Kdep) (Marit Skatvedt):
http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2014/Horing-av-rapporten-Utdanning-og-forskning-i-spesialpedagogikk--veien-videre-.html?id=765700&WT.tsrc=epost&WT.mc_id=epostvarsel_regjeringenno: Det foreliggende utkastet er nå til gjennomgang i HLF sentralt. HLFs budskap på feltet er at det finnes for lite kunnskap, spesielt om HLF Briskebys metodiske tilnærming. Høringsfristen er 31. oktober. **Vedtak: Organisasjonene oppfordres til å lese kapittel 1. Innspill sendes snarlig til HLF v/Marit Skatvedt som samordner ift. HLFs høringsuttalelse: skatvedt@hlf.no.**

c. *Retningslinjer for undersøkelse av syn, hørsel og språk hos barn* – Invitasjon til å gi innspill fulgte møteinnkallingen (Hdir). Gjeldende retningslinjer er lagt ut her: <http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/barn-og-unge/syn-h%C3%B8rsel-og-spr%C3%A5k-nasjonale-faglig-retningslinjer-for-unders%C3%B8kelse-av-syn-h%C3%B8rsel-og-spr%C3%A5k-hos-barn> (Marit Skatvedt): Retningslinjene er åtte år gamle og skal revideres. Innspillfristen er 1. oktober. HLFs innspill: Jf. punkt a. Om hørselsscreeningen: Barn bør testes på begge sider for å finne barn med ensidig hørselstap. HLF vil ha nasjonale retningslinjer for hørselssentralene for avdekking og oppfølging av

barn. **Vedtak: Steinar B. sender ut HLFs utkast til NASUs medlemmer. Innspill sendes snarlig til HLF v/Marit Skatvedt som samordner ift. HLFs høringsuttalelse: skatvedt@hlf.no. Evt. andre innspill til høringen sendes direkte til helsemyndighetene av den enkelte organisasjon.**

- d. **Statsbudsjettet 2015 (Marit Skatvedt):** I begynnelsen av hvert kalenderår utvikler HLF en strategi, som meldes inn til arbeidet med statsbudsjettet i det enkelte departement: Til HOD om hørselshjelperordningen, hørselsrehabilitering og kommunale hørselskontakter, nasjonale helsestatistikker og folkehelsestatistikker samt hørsel i HUNT4, bilateralt CI og hørselsscreening. Til de øvrige departementene gikk fokuset på universell utforming, f eks om visuell informasjon til Samferdselsdepartementet om tog og vei, til kulturdepartementet om teksting, talegjenkjennings-teknologi og teleslynger, og til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet om bl.a. klassestørrelse og lydutjevningssanlegg. Alle disse sakene følges opp løpende gjennom året, f eks er det de senere månedene jobbet målrettet for å løfte opp hørsel i HUNT4 – bl.a. oppslag i Dagsrevyen og etablering av samarbeid med hørselsfaglige ressurser i Folkehelsa. Statsbudsjettet kommer 8. oktober 2014. **Vedtak: Tas til orientering. Evt. innspill sendes snarlig til HLF v/Marit Skatvedt: skatvedt@hlf.no.**

5. ***Epidemiologisk forskning (HUNT4) og folkehelseforskning/statistikk*** (Steinar Birkeland): Det ble vist til siste del av sak 4d. **Vedtak: Tas til orientering**

6. ***NAS` kartlegging av hørselsrehabilitering*** – utredningsdirektiv fulgte møteinnkallingen (Steinar Birkeland)

Utkast til den norske delrapporten ble sendt ut i forkant av møtet til leder i hver medlemsorganisasjon og innspill ble gjennomgått. Det er bred tilslutning på innretningen som dekker inn hele profesjonsbredden samt inkluderer samtlige tjenesteleverandørkategorier – inkludert fortjenestefrie leverandører (f.eks. HLF Briskeby og Ål) og frivillige (likemann/hørselshjelpere). **Vedtak: Innspill til den norske rapporten sendes fra NASUs medlemsorganisasjoner til Steinar Birkeland innen 15. oktober.**

7. **EFAS arbeidsgrupperepresentant:** Follow-up on Report EFAS Working Group on Hearing Screening of Pre-school and School Age Children (Arne Vik)

Einar Laukli ønsker å fortsette i funksjonene. **Vedtak: Einar Laukli fortsetter som representant.**

8. **Beramming av NASUs vårmøte 2015**

Vedtak: NASUS vårmøte 2015 avvikles torsdag 19. mars kl. 10-15 i HLFs lokaler på Brynseng, Oslo

9. **Annet**

- a. **SINTEF INNOMED – søknad om hørselsprosjekt -**

<http://www.innomed.no/nb/> (Steinar Birkeland). SINTEF INNOMED er nært forbundet med Helsedirektoratet som bidrar finansielt innen prosjekt, typisk godkjent av Innovasjon Norge. I dette tilfellet er det tale om en forprosjektsøknad som avklares inneværende høst. Prosjektoppstart ved innvilgning blir første halvår av 2015. Formålet er å se på operative flaskehalser i hørselsomsorgen med sikte på forbedring av kvalitet og effektivitet. HLF er med i en referansegruppe. **Vedtak: Tas til orientering.**

- b. **Modell for felles hørselsomsorg** (Håvard Ottemo Paulsen): Dette er naturlig å se i sammenheng med resultatformidlingen av Høreapparatformidlerundersøken. **Tas opp på NASUs vårmøte 2015.**

Oslo, 7. oktober 2014

Steinar Birkeland